

Άρθρο της Προέδρου της Δημοκρατίας Κατερίνας Σακελλαροπούλου στην εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» για τον Γιώργο Σεφέρη

Υπογραμμίσεις, τότε και τώρα

Κανείς δεν αμφισβητεί ότι ο Γιώργος Σεφέρης είναι μία από τις πλέον εμβληματικές μορφές του ελληνικού λογοτεχνικού κανόνα, με το χρίσμα και την αποδοχή του «εθνικού ποιητή» ήδη από τον καιρό που τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ. Θα ήθελα όμως εδώ να σας μιλήσω για τον δικό μου Σεφέρη, τον αγαπημένο δημιουργό που με συντρόφευσε από τα μαθητικά και φοιτητικά μου χρόνια, τόσο με τα ποιήματά του όσο και με τον δοκιμιακό του λόγο. Στη βιβλιοθήκη μου υπάρχει πάντα ο πανόδετος τόμος των ποιημάτων του από τον Ίκαρο, στην έβδομη έκδοσή του, το σημαδιακό έτος 1967.

Ξεφυλλίζοντας το προσωπικό μου αντίτυπο παρατηρώ σήμερα τα ίχνη της ανάγνωσης του εφηβικού εαυτού μου, τις υπογραμμίσεις και τα θαυμαστικά δίπλα σε στίχους ή ενότητες στίχων, όπως και τις μεταγενέστερες σημειώσεις μου. Συχνά αναρωτιέμαι αν θα υπογράμμιζα και σήμερα τα ίδια ποιήματα ή αν η ύστερη γνώση των ιστορικών συμβολισμών του, όπως και η δική μου εμπλοκή με τον δημόσιο βίο, άλλαξε με το πέρασμα του χρόνου την οπτική μου. Σας εξομολογούμαι ότι το ποίημα «Τελευταίος σταθμός», που φέρει και τις περισσότερες υπογραμμίσεις μου, με τον ακροτελεύτιο στίχο «Λίγες οι νύχτες με φεγγάρι που μ' αρέσουν», ακόμη και σήμερα με αγγίζει βαθιά, καθώς αποτυπώνει με τόνο δραματικό τις εμπειρίες του ποιητή από την τετράχρονη εξορία του στη Μέση Ανατολή κατά τη διάρκεια της Κατοχής. Και δεν ξεχνώ ποτέ τη συγκίνηση που μου προκάλεσε το ποίημα

«Ελένη» από τη συλλογή «Κύπρον ου μ' εθέσπισεν» και ιδίως οι στίχοι «Μεγάλος πόνος είχε πέσει στην Ελλάδα/ τόσα κορμιά ριγμένα/ στα σαγόνια της θάλασσας στα σαγόνια της γης· τόσες ψυχές/ δοσμένες στις μυλόπετρες, σαν το σιτάρι», καθώς το διάβαζα στο τέλος της εφηβείας μου, ταυτόχρονα με τα τραγικά γεγονότα του 1974, υπό το «μαύρο φως» της τουρκικής εισβολής.

Τέλος, επειδή αγαπώ ιδιαίτερα τα ταξίδια, θα ήθελα να μνημονεύσω ένα κείμενο του Γιώργου Σεφέρη που με συνόδεψε κάποτε στην περιπλάνησή μου στα χώματα της Ανατολής: το οδοιπορικό του «Τρεις μέρες στα πετροκομμένα μοναστήρια της Καππαδοκίας». Αναδεικνύοντας με την ευαισθησία και τον ιδιότυπο λυρισμό του τον θεόκτιστο χαρακτήρα των λατρευτικών χώρων της περιοχής, ανασκάπτοντας τη μνήμη για να ανακτήσει, έστω και διά της γραφής, τον χαμένο κόσμο των πατέρων του, ο ποιητής μου αποκάλυψε, για μία ακόμη φορά, με ποιον τρόπο ένα ταξίδι μπορεί να γίνει άσκηση στην κατανόηση του άλλου, ένα τοπίο να λειτουργήσει ως τόπος πνευματικός και η απώλεια να μετουσιωθεί σε κέντρισμα δημιουργίας.